HAKIJAN OPAS 2027

Kuhmon yhteislukio

KUHMO

MIKSI LUKIOON?

- LUKIO AVAA OVET MIELENKIINTOISEEN TULEVAISUUTEEN,

- LUKIOSSA SAAT TIETOJA JA TAITOJA MONELTA ERI ALALTA JA OPIT OPISKELEMAAN VAIHTELEVILLA MENETELMILLÄ,

- LUKION JA YLIOPPILASTUTKINNON SUORITTAMINEN ANTAVAT SINULLE MAHDOLLISUUDEN PÄÄSTÄ OPISKELEMAAN LÄHES MIHIN TAHANSA OPPILAITOKSEEN NIIN SUOMESSA KUIN ULKOMAILLAKIN.

MIKSI KUHMON YHTEISLUKIOON?

KUHMON YHTEISLUKIO on musiikki- ja luontokaupungin lukio, jossa Sinulle tarjotaan

- hyvä yleissivistys,
- mahdollisuus erikoistua musiikkiin,
- saada laaja kielitaito,
- painottua opinnoissa turvallisuuteen liittyviin kokonaisuuksiin ja
- rakentaa luja luottamus menestymiseen jatko-opinnoissa ja elämässä.

Kuhmon yhteislukiossa on laaja kieliohjelma: englannin ja ruotsin lisäksi voit opiskella saksaa ja ranskaa, joiden opiskelu aloitetaan vuorovuosi alkeista joka toinen vuosi. Jos haluat opiskella muita kieliä eli venäjää, espanjaa, italiaa, kiinaa tai japania, voit aloittaa opiskelun alkeista joka vuosi ja nämä toteutetaan etäopintoina.

Kuhmon yhteislukiossa voit erikoistua musiikkiin ja saada siitä lisäsykettä opiskeluun. Musiikkilinja tarjoaa todellisen vaihtoehdon: valinnanmahdollisuuksia on kamarimusiikista musiikkiteknologiaan 19 opintojakson verran.

Koulun oman opintotarjonnan lisäksi voit valita opintoja muiden oppilaitosten tai koulutuksenjärjestäjien tarjonnasta, esim. musiikkiopistosta, kansalaisopistosta tai Tutorhouselta.

Voit painottua opinnoissasi myös turvallisuuteen liittyviin kokonaisuuksiin aina omasta hyvinvoinnistasi maailmanlaajuisiin turvallisuusasioihin.

Kuhmon yhteislukiossa ajatus ylioppilaaksi pääsemisestä ei jää haaveeksi: koulu panostaa opiskelijoiden ohjaamiseen ja tukemiseen sekä järjestää tarvittaessa hyvinkin yksilölliset palvelut, joilla turvataan jokaisen opiskelijan menestymisen mahdollisuudet.

OPINTO-OHJELMA

Opiskelijan opinto-ohjelma muodostuu pakollisista ja valinnaisista opinnoista, joissa opetus etenee 1-4 opintopisteen laajuisina opintojaksoina. Yleisin opintojakson pituus on 2 opintopistettä, mikä tarkoittaa noin 23 tunnin (á 75 min) verran oppitunteja koe mukaanluettuna. Opintojaksot voivat olla myös suppeampia tai laajempia. Lukion päättötodistuksen saamiseen vaaditaan 150 opintopistettä.

Lukion opinto-ohjelma suoritetaan normaalisti kolmessa lukuvuodessa, mutta opiskelija voi halutessaan nopeuttaa valmistumisensa tahtia tai käyttää opintoihinsa kolme ja puoli tai neljä vuotta.

Lukiossa opiskeleminen edellyttää aktiivista osallistumista opiskeluun eli oppitunneille ja muuhun opintoihin liittyvään työskentelyyn. Opintoja voi suorittaa myös itsenäisesti eli tenttimällä.

Opintovuosi jakautuu viiteen periodiin ja kunkin periodin lopussa on kertausviikko, jolloin aamupäivisin on yleensä kokeita ja iltapäivällä seuraavan päivän kokeeseen valmentavia pohjatunteja.

PÄIVÄAIKATAULU

Oppitunnit sijoittuvat klo 8.30 ja 15.45 väliselle ajalle. Päivien pituudessa ja oppituntien määrässä on vaihtelua. Tutorhousen kautta tuleva opetus on joko maanantaisin ja keskiviikkoisin tai tiistaisin ja torstaisin. Esimerkki mahdollisesta tuntikaaviosta:

Tuntikaavio

Tunti	Ma	Ti	Ke	To	Pe
08:30 - 09:45	7, 7.2	6	8	10	7, 7.1
09:55 - 11:10	3	2	4	6	5
11:40 - 12:55	5	5	1	2	2
13:05 - 14:20	4	1	6	4	3
14:30 - 15:45	8	3	7, 7.3	8	1
16:45 - 18:00		9		9	

YLIOPPILAAKSI?

Ylioppilaskirjoitukset järjestetään kaksi kertaa vuodessa, syksyllä ja keväällä. Tutkinnon voi suorittaa kolmella perättäisellä koekerralla: jos tutkinnon suorittamisen aloittaa esimerkiksi toisen lukiovuoden keväällä, viimeiset ylioppilastutkintoon vaadittavat kokeet tulee suorittaa viimeistään kolmannen vuoden keväällä. On myös mahdollista suorittaa koko tutkinto yhdellä tutkintokerralla tai jakaa kirjoitettavat aineet kahdelle tutkintokerralle.

Ensimmäiset taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeet järjestetään syksyllä 2029 ja tämä uudistus koskee ensimmäisenä opiskelijoita, jotka aloittavat lukio-opintonsa vuonna 2027. Yksi ylioppilastutkintoon vaadittavista kokeista voi siis jatkossa olla joko liikunta, kuvataide tai musiikki.

Opintojen suunnittelu on tärkeä tehtävä: on valittava opiskeltavia aineita ja tehtävä alustava aikataulu koko lukio-opintoja varten. Lukiota aloitettaessa keskitytään kuitenkin tarkimmin ensimmäisen vuoden ohjelman kokoamiseen ja muita vuosia koskevia suunnitelmia voi tarvittaessa muuttaa. Jos sinulla on tavoitteellinen ja aikaa vievä harrastus tai jokin muu yksilöllinen syy, sen vaatima aika on hyvä ottaa huomioon aikataulusta päätettäessä.

TAVOITTEITA JA TUKEA

Lukiossa menestyminen on haaste nuorelle. Monipuolinen opintotarjonta antaa mahdollisuuksia asettaa vaativiakin yksilöllisiä tavoitteita.

Keskiarvorajamme ei ole korkea, koska koulu haluaa antaa mahdollisuuden opiskella ylioppilaaksi niillekin, jotka eivät vielä peruskoulussa päästäneet parhaita puoliaan esiin. Lukiossa menestyy kyllä, jos heti alusta alkaen opiskelee vastuuntuntoisesti.

Koulu auttaa jokaista opiskelijaa pääsemään tavoitteisiin pitämällä hyvää huolta kaikista. Ryhmäohjaaja on henkilökohtainen luottamusopettaja, joka seuraa opintomenestystä ja muuta koulunkäyntiä. Poissaoloja lukiossa seurataan tarkasti ja huoltajat voivat tarkastella ja selittää Wilman kautta nuorensa poissaoloja. Mikäli opintomenestys alkaa heikentyä, asiaan tartutaan heti: selvitellään syitä ja autetaan opiskelijaa eteenpäin. Opinto-ohjaaja auttaa kaikissa opintojen suunnitteluun ja jatko-opintoihin liittyvissä asioissa. Myös muun henkilöstön, erityisesti kuraattorin, psykiatrisen sairaanhoitajan eli miekkarin, koulupsykologin sekä kouluterveydenhoitajan tehtävänä on ohjata ja tukea aikuistuvaa nuorta.

Myös yhteydenpito kotiin on tärkeää lukio-opinnoissa onnistumisen kannalta. Perioditodistukset kertovat koulussa menestymisestä ja opintopisteiden kertymisestä ja niihin pyydetään huoltajien kuittaus. Kotiväenillat ovat kotiväen ja opettajien yhteisiä tapaamisia, joiden lisäksi ryhmäohjaajat pitävät yhteyttä huoltajiin.

Kuhmon yhteislukiossa ei opiskelijan siis tarvitse ponnistella yksin ja opintojen lopussa pidettävät lakkiaiset ovat siten myös yhteinen suuri juhlapäivä.

MITÄ MAKSAA?

Opiskelu lukiossa on maksutonta. Opiskelijat saavat oppimateriaalin ja tietokoneen lisäksi päivittäin maksuttoman kouluaterian sekä maksuttomat kouluterveyspalvelut.

Opetusohjelmaan kuuluvista retkistä opiskelijoilta voidaan periä omavastuuosuutta.

Lukiolaiset ovat oikeutettuja KELAn myöntämään koulumatkatukeen (yli 7 km:n koulumatkat) sekä KELAn opinto- ja asumistukeen. Koulukuljetuksia lukiolaisille ei järjestetä, mutta perusopetuksen koulukuljetuksia voi käyttää, mikäli niissä on tilaa. Tämä selvitetään joka lukuvuosi kuljetussuunnittelijalta.

MITEN LUKIOON PÄÄSEE?

Lukioon haetaan yhteisvalinnassa ja lukuaineiden keskiarvorajana on 6,5. Mikäli musiikkilinjalle on hakijoita enemmän kuin musiikkilinjan aloituspaikkoja, voidaan opiskelijoita karsia musikaalisuuden perusteella (valintakoe). Yhteishakuajan ulkopuolella voi opiskelupaikkoja tiedustella suoraan koululta.

LUKIO-OPINNOT TIIVISTETTYNÄ

Oheisesta taulukosta näet kaikki opinnot, joita Kuhmon yhteislukiossa on mahdollista opiskella. Numeroita vastaavien opintojaksojen nimet näet tämän oppaan loppupuolelta ja kaikkien opintojaksojen tarkat kuvaukset koulun nettisivulta. Tässä oppaassa esitellään ensimmäisenä vuonna opiskeltavia opintojaksoja.

KUHMON YHTEISLUKIO

Nimi:
Ryhmä:

OPINTO-OHJELMAKORTTI

OPPIAINE		Pakolliset opinnot									Valtakunnalliset ja koulukohtaiset valinnaiset opinnot									
Äidinkieli	ÄI	1	2 + 3		4	5	6 + 7		8		9	10	11	12	13	14	15	TAII		
Englanti	ENA1	1	2	3	4	5	6				7	8	9	10	11					
Ruotsi	RUB1	1	2	3	4	5					6	7	8	9	10					
Ranska lyhyt	RAB3										1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Saksa lyhyt	SAB3										1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Venäjä lyhyt	VEB3										1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Espanja lyhyt	ESB3										1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Italia lyhyt	ITB3										1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Japani lyhyt	JAB3										1	2	3	4	5	6	7	8		
Kiina lyhyt	KIB3										1	2	3	4	5	6	7	8		
Matem. pitkä	MAA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	0				
Matem. lyhyt	MAB	1	2	3	4	5	6 + 7				8	9	10	11	0					
Biologia	BI	1	2 + 3								4	5	6	7						
Maantiede	GE	1									2	3	4	5						
Fysiikka	FY	1 + 2									3	4	5	6	7	8	9	10		
Kemia	KE	1 + 2									3	4	5	6	7	8				
Filosofia	FI	1	2								3	4	5							
Psykologia	PS	1									2	3	4	5	6	7	8			
Historia	HI	1	2	3							4	5	6	7						
Yhteiskuntaoppi	YH	1	2	3							4	5	6	7	8	9				
Ev. lut. uskonto TAI	UE	1	2								3	4	5	6	7	8				
Ortodoksinen uskonto TAI	UO	1	2								3	4	5	6						
Elämänkatsomustieto	ET	1	2								3	4	5	6	7					
Terveystieto	TE	1									2	3	4	5						
Liikunta	LI	1	2								3	4	5	6	7	8	9	TAIL		
Musiikki* TAI	MU	1	2								3	4	5							
Musiikkilinja*	ML	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	TAIM
Kuvataide*	KU	1	2								3	4	5	TAIK						
Opinto-ohjaus	OP	1	2								3	4								
Teemaopinnot	TE										1	2	3							
Lukiodiplomit	LD										KT	LI	MU	TA						

Pakolliset opinnot yhteensä: **102 (pitkä matematiikka)**
94 (lyhyt matematiikka)

*** Musiikkia ja kuvataidetta pakollisena yhteensä 6 op**

Yksi yhtenäinen ruutu vastaa yhtä opintojaksoa. Eri oppiaineista koostuvat opintojaksot on merkitty värikoodeilla.

- Ihminen ja ympäristö
- Biisinteon perusteet
- Turvallisuusopinnot
- 1. vuoden pakolliset opintojaksot
- 2. vuoden pakolliset opintojaksot
- 3. vuoden pakolliset opintojaksot
- 1. vuodelle suositeltavat valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot
- Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot
- Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

			YHT:	Suos. MAX:
Pakollisia opintoja 1. vsk:	54-58	Valinnaisia opintoja:		70
Pakollisia opintoja 2. vsk:	40-42	Valinnaisia opintoja:		70
Pakollisia opintoja 3. vsk:	2 (MAA)	Valinnaisia opintoja:		42

Musiikkilinjan 1. vuosi:
ML1 Intro - kaikki soimaan
ML6.1 Musiikinteoria ja säveltapailu
ML7.1 Vapaa säestys ja improvisointi
ML8.1 Musiikkiteknologia
ML9.1 Kuoro/yhtyelaulu
ML10.1 Bändimusisointi

Musiikkilinjan 2. / 3. vuosi:
ML2 Syke - soiva ilmaisu, 2 op
ML3 Taidemusiikki tutuksi, 2 op (tarjotaan joka 2. vuosi)
ML5 Maailmanmusiikista jazziin, 2 op

ENSIMMÄISEN VUOSIKURSSIN OPISKELIJOILLE TARJOTTAVAT OPINNOT

Pakollisia opintoja ei tarvitse valita erikseen. Tee valintasi vain valinnaisista opinnoista, jotka on merkitty tähän oppaaseen sisennyksellä ja tummankeltaisella reunaviivalla! HUOM! Kaikissa oppiaineissa ei ole valinnaisia opintoja ensimmäisenä lukuvuonna.

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS (ÄI)

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)
Opiskelijan käsitys monimuotoisista teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyvät. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa ympäristöissä.

Kieli ja tekstitietoisuus, Vuorovaikutus 1, 2 op (ÄI2.ÄI3)
Opiskelijan käsitys kielen ja muiden ilmaisutapojen merkityksiä rakentavasta luonteesta, kielen vaihtelusta, kulttuurin merkityksestä ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle. Opiskelija harjoittelee yksilö- ja ryhmäviestinnän erilaisia taitoja.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4)
Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä ja fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.

Valinnaiset opinnot

> **Ilmaisutaito (ÄI15)**
> Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija oppii ilmaisemaan itseään sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä kokonaisuuden, jossa hän käyttää hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kokonaisuus voi olla esimerkiksi pienimuotoinen teatteriesitys. Opintojakso toteutetaan joka kolmas vuosi. Opintojaksolle osallistuminen ei edellytä aiempaa kokemusta ilmaisutaidon opiskelusta.
>
> **Monitaiteinen musiikkiproduktio TAIIOJP**
> Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija oppii ilmaisemaan itseään sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti kokonaisuuden, jossa hän käyttää hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kokonaisuus voi olla esimerkiksi pienimuotoinen teatteriesitys tai taiteiden välinen esitys. Opintojakso toteutetaan joka kolmas vuosi. Opintojaksolle osallistuminen ei edellytä aiempaa kokemusta ilmaisutaidon opiskelusta.

BIOLOGIA (BI)

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)
Opintojaksossa opiskellaan elämän tunnusmerkkejä ja perusedellytyksiä sillä tasolla, joka auttaa ymmärtämään evoluution ja ekosysteemin toiminnan. Opiskelija jäsentää nykyisen eliökunnan

rakenteen. Opintojaksossa on tavoitteena myös ymmärtää ja osata selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO (ET)

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Pohditaan oman identiteetin osatekijöitä, elämänvalintoja ja elämänhallinnan keinoja. Tarkastellaan erilaisia käsityksiä hyvästä elämästä ja pohditaan ihmisen mahdollisuuksia tavoitella hyvää elämää.

FILOSOFIA (FI)

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Opintojaksolla opiskelija oppii hahmottamaan mitä filosofia ja filosofinen ajattelu ovat. Hän harjoittelee selkeän ajattelun ja argumentaation perusteita ja oppii punnitsemaan filosofisia ongelmia esimerkiksi muodostamalla kysymyksiä, ajatuskokeita ja esittämällä omia näkemyksiään perustellen. Sisällöllisesti opintojaksolla perehdytään filosofian historian keskeisiin kehityslinjoihin niin logiikan, metafysiikan, kuin tietoteoriankin osalta. Keskeiset kysymykset muotoutuvat olemisen, tietämisen ja argumentoimisen ongelmien ympärille. Näitä ongelmia tarkastellaan erilaisten ajatuskokeiden ja esimerkkien kautta, samalla tutustuen filosofian historiassa esiintyviin klassisiin näkemyseroihin eri teemoista.

FYSIIKKA (FY)

Fysiikan perusteet, 2 op (FY1.FY2)

Opintojaksossa tutustutaan fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä sekä perehdytään energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä. Tarkoituksena on myös saada kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan sekä saada valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta. Keskeisiä sisältöjä ovat esimerkiksi SI-järjestelmä, mittaaminen, graafinen- ja lineaarinen malli, energialajit sekä energiantuotanto.

Valinnaiset opinnot

> **Energia ja lämpö, 2 op (FY3)**
> Opintojaksossa syvennetään ymmärrystä energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä tutkien muun muassa aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä. Lisäksi opitaan soveltamaan termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa, kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä tunnistetaan energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkitys ilmastonmuutoksessa. Keskeisiä sisältöjä ovat esimerkiksi voima, mekaaninen työ, termodynaaminen systeemi, lämpötila, paine, energia, olomuodon muutokset ja kaasujen tilanmuutokset.

MAANTIEDE (GE)

Ihminen ja ympäristö, 4 op (HI1.GE1)
Kuhmon yhteislukion ainerajat ylittävä opintojakso HI1 + GE1: Ihminen ja ympäristö

Tällä ainerajat ylittävällä opintojaksolla kahta moduulia kuljetetaan saman periodin aikana rinta rinnan. Yhteisopetus toteutuu moduulien jakamien keskeisten temaattisten yhtymäkohtien kautta, tai "ainekohtaisten käsiteparien" kautta. Kussakin teemassa tai käsiteparissa historiallista kontekstia tehdään ymmärrettäväksi maantieteen ilmiöiden avulla ja opiskelijan ymmärrys molemmista oppiaineista kehittyy siirryttäessä ajallisesti teemasta seuraavaan.

Maantieteen moduulissa tutustutaan maantieteeseen tieteenalana, ympäristön ja ihmiskunnan muutoksiin sekä niiden ratkaisukeinoihin. Samat teemat ovat toistuneet ihmiskunnan historiassa, jota selvitetään yhdessä historian moduulin kanssa.

Temaattiset yhtymäkohdat (ainekohtaiset käsiteparit):
Teema 1: Varhaisten korkeakulttuurien tuho – eroosio, aavikoituminen
Teema 2: Historian eri aikakaudet – väestönkehitys
Teema 3: Löytöretket, imperialismi ja globalisaatio – vieraslajit ja ympäristön muutos
Teema 4: Teollistuminen – ilmastonmuutos ja ympäristöongelmat
Teema 5: Teollistuminen - kaupungistuminen / slummiutuminen
Teema 6: Luokkayhteiskunta – köyhyys ja segregaatio

HISTORIA (HI)

Ihminen ja ympäristö, 4 op (HI1.GE1)
Opintojakson kuvaus maantieteen kohdalla.

Valinnaiset opinnot

> **Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)**
> Miksi demokratia on länsimaissa ylivoimaisesti yleisin hallintomuoto? Miten on mahdollista, että vain parissa sadassa vuodessa tiede on mahdollistanut ihmiskunnalle älypuhelimet ja Mars-lennot? Tämänkaltaiset kysymykset löytävät helpommin vastauksensa, kun opintojakso on käyty. "Eurooppalainen ihminen"-opintojakson aikana tarkastellaan länsimaisen ajattelun keskeisimpiä kehityslinjoja aina antiikista nykypäivään. Aatehistorian avulla rakennamme ymmärrystä siitä, miten ennen ajateltiin ja miten nykyaikana länsimaissa valtaa pitävät ideologiat ovat muotoutuneet. Opintojaksolla opiskeltavat sisällöt ja taidot auttavat opiskelijaa ymmärtämään nykyistä poliittista ja talouteen liittyvää keskustelua liberalismin, rationalismin, ja sosialismin kaltaisten käsitteiden tullessa tutuiksi. Opiskelija oppii myös tunnistamaan uskonnollisia erimielisyyksiä sekä taiteen erilaisia suuntauksia ja ymmärtämään uskonnon ja taiteen merkitystä esimerkiksi politiikkaa ajatellen.

KEMIA (KE)

Kemian perusteet, 2 op (KE1.KE2)
Opintojaksolla on tarkoitus saada kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan sekä saada valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun. Keskeisiä sisältöjä ovat esimerkiksi jaksollinen järjestelmä, atomin rakenne, puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät, ainemäärä ja konsentraatio, alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus. Lisäksi tutustutaan luonnontieteellisen tiedon luonteeseen, sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa ja opitaan tutkimaan kokeellisesti esimerkiksi seoksen koostumusta tai pitoisuutta.

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO (UE)

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)
Opiskelija omaksuu perustiedot maailman uskontotilanteesta ja kykenee analysoimaan uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä. Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, yhteiset piirteet ja eroavaisuudet käydään läpi. Opiskelija oppii ymmärtämään ja kunnioittamaan erilaisen vakaumuksen omaavia ihmisiä.

ORTODOKSINEN USKONTO (UO)

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)
Opiskelija tutustuu uskontoon ilmiönä. Opiskelija tuntee juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritaustaa, yhteisiä piirteitä ja eroavaisuuksia. Opiskelija oppii tunnistamaan eri katsomusten merkitystä ihmisten elämässä.

KUVATAIDE (KU)

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Omat kuvat, jaetut kulttuurit -opintojaksossa havainnoidaan, tutkitaan ja sovelletaan sekä omia että taiteen ja ympäristön kuvia. Opintojaksolla käytetään erilaisia kuvailmaisun välineitä, joiden avulla tutustutaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Taiteen merkitystä itselle, yhteiskunnalle ja maailmalle pohditaan tarkastelemalla, tuottamalla ja muokkaamalla erilaisia kuvia. Opintojaksossa pyritään työskentelyyn, jossa tutkiva ote, pitkäkestoisuus ja ilmiökeskeisyys tukevat harjaantumista kuvataiteessa.

Valinnaiset opinnot

> **Digikuvauksen työpaja, 2 op (KU5)**
> Digikuvauksen työpaja -opintojaksossa tutustutaan digikameroiden maailmaan, ja kameroita hyödynnetään opintojakson aikana tavoitteellisessa työskentelyssä. Digitaaliseen kuvaukseen pureudutaan sekä teknisesti että taiteellisesti laadukkaiden tuotosten aikaansaamiseksi. Opintojaksolla harjoitellaan kuvankäsittelyn perusteita. Opiskelijoiden omat kuvamaailmat ovat keskiössä, ja niitä yhdistetään opintojakson aikana erilaisiin tehtäviin.
>
> **Monitaiteelliset projektiopinnot, 2 op (TAIK)**
> Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi ohjelmaa koulun juhliin, video tai taiteidenvälinen projekti. Opintojakso toteutetaan joka kolmas vuosi.

LIIKUNTA (LI)

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Opintojaksolla opiskelija käyttää ja soveltaa liikuntataitojaan monipuolisesti erilaisissa liikuntatehtävissä, peleissä ja leikeissä. Opintojaksolla harjaannutaan toimimaan vuorovaikutuksessa muihin vaihtelevissa ryhmissä toisia kunnioittaen, auttaen ja kannustaen.

Valinnaiset opinnot

> **Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)**
> Opintojakson sisältö suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa pyrkien mahdollisuuksien mukaan tutustumaan uusiin liikuntamuotoihin.
>
> **Monitaiteellinen musiikkiprojekti, 2 op (TAIL)**
> Opintojakso voidaan suorittaa joko omana projektityönä tai osana taiteiden välistä produktiota. Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen tanssiesitys tai taiteidenvälinen produktio, esim. musikaali. Opiskelija oppii opintojakson käymällä hahmottamaan tanssin merkitystä osana taiteita sekä tiedostaa entistä paremmin tanssin käyttömahdollisuuksia. Hän oppii tanssin avulla kehotuntemusta sekä luovuutta ja hänen ilmaisuvoimansa kehittyy entisestään. Opiskelija toimii itse aktiivisesti ja hahmottaa oman roolinsa osana produktiota. Yhteisproduktio muiden oppiaineiden kanssa toteutetaan joka kolmas vuosi.

MATEMATIIKKA (MA)

MATEMATIIKAN PITKÄ OPPIMÄÄRÄ (MAA)

Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus, 2 op (MAY1)
Opintojaksossa kerrataan prosenttilaskennan periaatteet, opitaan käyttämään verrannollisuutta ongelmanratkaisussa sekä syvennetään murtolukujen laskutoimitusten osaamista. Lisäksi kerrataan potenssin laskusäännöt, vahvistetaan ymmärrystä funktion käsitteestä sekä yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteista. Opitaan käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)
Opintojaksolla tutustutaan ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, opitaan tuntemaan polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuuksia ja ratkaisemaan niihin liittyviä yhtälöitä ja yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä sekä tuntemaan polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välinen yhteys. Lisäksi opitaan käyttämään ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

Geometria, 2 op (MAA3)
Opintojaksolla harjaannutaan hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa. Opitaan soveltamaan yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa. Harjaannutaan muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita. Opitaan käyttämään ohjelmistoja tutkittaessa kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)
Opintojaksolla opitaan ymmärtämään, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille. Lisäksi opitaan ratkaisemaan yksinkertaisia itseisarvoyhtälöitä ja

ymmärtämään vektorikäsite ja vektorilaskennan perusteet. Vektoreiden avulla opitaan tutkimaan kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä, kulmia ja tasogeometrian ongelmia. Opitaan käyttämään ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

Valinnaiset opinnot

> **Pitkän matematiikan työkalut, 2 op (MAA0)**
> Opintojakso auttaa pääsemään alkuun lukiomatematiikan opinnoissa ja parantaa valmiuksia käyttää matematiikan ohjelmistoja. Tehokas alku lukiomatematiikan opintoja aloittavalle, suositellaan kaikille.

MATEMATIIKAN LYHYT OPPIMÄÄRÄ (MAB)

Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus, 2 op (MAY1)
Opintojaksossa kerrataan prosenttilaskennan periaatteet, opitaan käyttämään verrannollisuutta ongelmanratkaisussa sekä syvennetään murtolukujen laskutoimitusten osaamista. Lisäksi kerrataan potenssin laskusäännöt, vahvistetaan ymmärrystä funktion käsitteestä sekä yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteista. Opitaan käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)
Opintojaksossa harjaannutaan käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja opitaan luottamaan omiin matemaattisiin kykyihin. Opitaan muodostamaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua. Lisäksi sovelletaan lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa sekä opitaan käyttämään ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa sekä polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.

Geometria, 2 op (MAB3)
Opintojaksossa harjaannutaan tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista. Vahvistetaan tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitoja sekä opitaan ratkaisemaan käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen. Lisäksi opitaan käyttämään ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.

Valinnaiset opinnot

> **Lyhyen matematiikan työkalut, 1 op (MAB0)**
> Opintojakso auttaa pääsemään alkuun lukiomatematiikan opinnoissa ja parantaa valmiuksia käyttää matematiikan ohjelmistoja. Tehokas alku lukiomatematiikan opintoja aloittavalle, suositellaan kaikille.

MUSIIKKI (MU / ML)

Musiikissa on opintojaksoja musiikkilinjalaisille ja yleislinjalaisille. Osa näistä on yhteisiä. Musiikkilinjan opintojen suorittamisesta kerrotaan tarkemmin musiikin opintojaksokuvausten jälkeen.

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1 / ML1)
Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Omakohtaisen musiikkisuhteen kautta opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä elämässä ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Opintojaksolla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan. Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun välineenä. Opintojaksolla tutustutaan myös musiikkiteknologian suomiin mahdollisuuksiin osana musiikillista ilmaisua ja tuottamista. Opintojaksolla syvennetään musiikin ja musiikkikäsitteiden tuntemusta teorian ja käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon ja tekijänoikeuksiin.

Valinnaiset opinnot (osa näistä on pakollisia musiikkilinjalaisille)

> **Kuoro-/Yhtyelaulu, 2 op (MU5)**
> Opintojaksolla opitaan perusteet äänenmuodostuksesta ja yleisesti laulutekniikasta. Opintojakson aikana opiskelija omaksuu moniäänisen laulun salat. Opintojakson aikana harjoitellaan lauluohjelmisto, joka koostuu perinne- ja populaarimusiikista. Opintojakson päättää ohjelmiston esittäminen yhteisesti sovitussa tilaisuudessa. Opintojakso on mahdollista suorittaa yhteistyössä ulkopuolisten tahojen kanssa. Opintojakso voidaan suorittaa yhdessä ML9.1 -opintojakson kanssa.

Musiikinteoria ja säveltapailu, 2 op (ML6.1)
Kuhmon yhteislukion järjestämällä "Musiikinteorian ja säveltapailun" -opintojaksolla (ML6.1) opitaan sävellajit, intervallit, sointujen rakenne, sointukäännökset, reaalisointumerkinnät ja nuottien aika-arvot. Lisäksi harjoitetaan rytmin ja melodian lukua ja kirjoitusta sekä kuunnellaan intervalleja ja sointuja. Työskentelyssä käytetään perinteisten menetelmien lisäksi eri soittimia ja käytännön esimerkkejä teoria-asioiden konkretisoimiseksi. Jos opiskelijalla on vankka musiikinteoria- ja säveltapailupohja, voi opintojakson suorittaa myös itsenäisesti tenttimällä. Musiikkilinjan opiskelijan on suoritettava vähintään yksi musiikinteorian ja säveltapailun opintojakso. Opiskelija voi hyväksilukea musiikkioppilaitoksen teoria- ja säveltapailuopintojaan lukion opintojaksoiksi ja myös korvata niillä lukion teorian opintojakson ML6.1.

Vapaa säestys ja improvisointi, 2 op (ML7.1P / ML7.1K)
Opintojaksolla perehdytään valitun instrumentin perusteiden oppimiseen ja hallintaan. Opintojakson haastavuus perustuu soittoteknisten vastusten voittamiselle, harmonian, rytmin ja soinnin käsittelyn rikastamiselle sekä oman improvisointi-ilmaisun kehittämiselle. Sisältöjen valinnassa ja ryhmäjaossa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet. Valittavina soittimina ovat joko piano tai kitara. Opintojakso järjestetään pienryhmäopetuksena.

Musiikkiteknologia, 2 op (ML8.1)
Ensimmäisellä opintojaksolla (ML8.1) opetellaan erilaisten piuhojen, vahvistimien, mikrofonien ja mikserin käyttöä lähinnä äänentoistotarkoituksessa. Opintojaksolla saadaan myös perustietoa äänestä, sähköisestä äänen tuottamisesta ja muokkauksesta. Opintojaksolla tutustutaan niin ikään musiikin tekemisen mahdollisuuksiin tablettia apuna käyttäen. Lisäksi perehdytään sekvensseriohjelmaan, audioeditoriin ja nuotinkirjoitusohjelmaan.

Kuoro-/Yhtyelaulu, 2 op (ML9.1)
Ensimmäisellä opintojaksolla opitaan perusteet äänenmuodostuksesta ja yleisesti laulutekniikasta. Opintojakson aikana opiskelija omaksuu moniäänisen laulun salat. Opintojakson aikana harjoitellaan lauluohjelmisto, joka koostuu perinne- ja populaarimusiikista. Opintojakson päättää ohjelmiston esittäminen yhteisesti sovitussa tilaisuudessa. Opintojakso on mahdollista suorittaa yhteistyössä ulkopuolisten tahojen kanssa. Opintojakso voidaan suorittaa yhdessä MU5 -opintojakson kanssa.

Bändimusisointi, 2 op (ML10.1)
Ensimmäisellä bändiopintojaksolla opiskellaan bändi-instrumenttien perusteet ja yhteismusisoinnin salat. Opiskelija tulee tietoiseksi eri soitinten suomista mahdollisuuksista ja oppii perusteet bändisoittimien soitosta. Lisäksi hän kykenee hahmottamaan eri instrumenttien välisiä rooleja osana bändimusisointia. Opintojakson aikana opetellaan musiikkiohjelmisto, jota – tai jonka osia – voidaan esittää kouluun liittyvissä tilaisuuksissa.

Monitaiteelliset projektiopinnot, 2 op (TAIM)
Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti,

ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti. Opintojakso toteutetaan joka kolmas vuosi.

MUSIIKKILINJAN SUORITTAMINEN

Musiikkilinjan musiikin opintojaksot ja niiden suoritusajankohdat

MUSIIKKILINJAN MUSIIKIN OPINTOJAKSOT	SUORITUSAJANKOHDAT		
Valtakunnalliset opintojaksot	**I VUOSI**	**II VUOSI**	**III VUOSI**
1. Musiikki ja minä (ML1)	x		
2. Moniääninen Suomi (ML2)		x	
3. Demo – luovasti yhdessä (ML4=MU4)		x	x
Paikalliset opintojaksot			
4. Taidemusiikki tutuksi (ML3)		x	x
5. Maailmanmusiikista jazziin (ML5)		x	x
6. Musiikinteoria ja säveltapailu 1–3 (ML6.1-ML6.3)	x		
7. Vapaa säestys ja improvisointi (ML7.1K/P-ML7.3K/P)	x	x	x
8. Musiikkiteknologia 1–2 (ML8.1-ML8.2)	x	x	x
9. Kuoro-/Yhtyelaulu (ML9.1-ML9.3)	x	x	x
10. Bändisoitto (ML10.1-ML10.3)	x	x	x
11. Kamarimusiikki (ML11.1-ML11.3)	x	x	x
12. Orkesterisoitto (ML12.1-ML12.3)	x	x	x
13. Kesämuusikko (ML13.1-ML13.3)	x	x	x
14. Festivaalin järjestäminen (ML14)	Suoritusajankohta vapaa		
15. Kansanmusiikin maailma (ML15)	Suoritusajankohta vapaa		
16. Solistiset opinnot (ML16.1-ML16.3)	x	x	x
17. Biisinteon perusteet (ML17 / ÄI14)		x	x
18. Karaokea – laulaen ja vetäen! (ML18)	Suoritusajankohta vapaa		
19. Monitaiteellinen musiikkiprojekti (TAIM)	Suoritusajankohta vapaa		
20. Musiikin lukiodiplomikurssi (MULD6)			x

OPINTO-OHJAUS (OP)

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Tutustutaan lukio-opintojen käytänteisiin, opintojen rakenteeseen sekä ylioppilastutkintoon. Harjaannutaan lukiossa vaadittaviin opiskelutaitoihin sekä omien vahvuuksien ja kiinnostusten kohteiden kartoittamiseen liittyvissä keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Pohditaan elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen liittyviä kysymyksiä.

Valinnaiset opinnot

Lukioon perehdyttäminen, 1 op (OP3)
Opintojaksolla perehdytään lukio-opinnoissa ja ylioppilaskirjoituksissa vaadittavien TVT- taitojen harjoitteluun. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

PSYKOLOGIA (PS)

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Psykologian opintojakso toimiva ja oppiva ihminen on kaikille opiskelijoille pakollinen psykologian opintojakso. Lukion uuden oppiaineen ainoaa pakollista opintojaksoa ei voi suorittaa tenttimällä. Opiskelija saa perustiedot psykologia tieteestä ja sen soveltamisen mahdollisuuksista.

Valinnaiset opinnot

> **Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)**
> Opiskelija perehtyy kehityksen osa-alueisiin ja niihin vaikuttaviin tekijöihin. Opiskelija tutustuu erityisesti lapsuus- ja nuoruusiän kehityspsykologisiin teorioihin ja tutkimuksiin ja oppii ymmärtämään, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.

TERVEYSTIETO (TE)

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Opintojaksolla opitaan tunnistamaan ihmisen voimavaroja ja terveyttä määritteleviä tekijöitä sekä selittämään eri terveyskulttuurien muodostumista ja arvioimaan niiden vaikutusta terveydelle. Opintojaksolla sovelletaan eri sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä. Lisäksi opitaan tunnistamaan omiin elintapoihin vaikuttavia tekijöitä ja arvioimaan elintapojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle ja antamaan ehdotuksia terveyttä edistävistä elintavoista tai vaarantavien elintapojen ehkäisystä.

TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI, B1-oppimäärä (RUB1)

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11)

Opintojaksolla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Pohditaan ruotsin kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti opiskelemalla.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Opintojakson aikana harjoitellaan vapaamuotoisia ja tuttavallisia arkeen liittyviä vuorovaikutustilanteita sekä keskustelun ylläpitämiseen tarvittavia strategioita ja ääntämistä. Tavoitteena on myös pohtia eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja mikä merkitys hyvinvoinnilla ja ihmissuhteilla on ihmisen elämässä.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Tavoitteena on oppia kertomaan omasta kotimaasta ja -seudusta ruotsiksi, tutustua suomenruotsalaisuuteen ja/tai ruotsinsuomalaisuuteen, kehittää tekstinlukutaitoja ja kykyä tuottaa omaa tekstiä sekä vahvistaa kurssin aihepiirien sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssin aikana voidaan esimerkiksi laatia aihepiiriin liittyvä pieni esitelmä tai muu tuotos, joka esitetään ja arvioidaan pienryhmissä vertaisarviointina.

Valinnaiset opinnot

Kertaa ruotsin perusasioita, 2 op (RUB19)
Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, joille ruotsi on peruskoulussa tuottanut vaikeuksia tai jotka kokevat tarvitsevansa muistin virkistämistä. Jakson aikana edetään rauhalliseen tahtiin kerraten ja vahvistaen peruskoulussa opiskeltuja asioita, perussanastoa ja keskeisiä rakenteita. Tavoitteena on saavuttaa sellainen taso, josta on helppo jatkaa pakollisten opintojaksojen opiskelua. Opintojakson voi käydä myös lukio-opintojen myöhemmässä vaiheessa, mikäli perusasioiden kertaus on tarpeen. Tarkka sisältö määräytyy opiskelijoiden toiveiden ja tason mukaisesti. Opintojaksoa ei suositella tentittäväksi.

TEMAATTISET OPINNOT (TO)

Valinnaiset opinnot

Someviestintä ja markkinointi, 2 op (TO3)
Opintojakson aikana harjoitellaan someviestintää ylläpitämällä koulun somekanavia. Someviestintä on monimediaista ja koostuu esimerkiksi valokuvaamisesta, kuvankäsittelystä, videoiden kuvaamisesta, editoimisesta ja erilaisten tekstien kirjoittamisesta. Tuotetusta somemateriaalista voidaan koostaa koulun vuosikirja tai muita julkaisuja (julisteita, esitteitä...). Lisäksi opintojakson aikana tutustutaan esimerkiksi markkinoinnin kohdentamiseen eri ikäisille kohderyhmille. Opintojakso suoritetaan hajautetusti yhden tai useamman lukuvuoden aikana.

VIERAAT KIELET, espanja/italia/venäjä/saksa, B3-oppimäärä

B3-kielistä **saksan opiskelun voi aloittaa lähiopetuksena** lukuvuonna 2027–2028. Ranska alkaa seuraavana lukuvuonna. Muut B3-kielet (espanja, italia, japani, kiina ja venäjä) tarjotaan Tutorhousen kautta ja niitä voi opiskella kolme opintojaksoa lukuvuoden aikana.

Valinnaiset opinnot

Perustason alkeet 1, 2 op
Opintojakson aikana tutustutaan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta rutiininomaisissa viestintätilanteissa ja niissä tarvittavia keskeisimpiä viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Perustason alkeet 2, 2 op
Opintojakson aikana harjoitellaan selviytymistä erilaisissa sosiaalisen kohtaamisen arkitilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensaatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

Perustason alkeet 3, 2 op
Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät arjen sosiaalisiin kohtaamisiin, tavanomaisiin asiointitilanteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin sekä kouluun.

Perustaso 1, 2 op
Opintojakson aikana kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

Perustaso 2, 2 op
Opintojakson aikana opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista.

VIERAAT KIELET, japani/kiina, B3-oppimäärä

Valinnaiset opinnot

Perustason alkeet 1, 2 op
Opintojakson aikana tutustutaan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmaisuja. Tutustutaan vähitellen kirjoitusmerkkeihin ja harjoitellaan niiden tunnistamista ja lukemista.

Perustason alkeet 2, 2 op
Opintojakson aikana harjoitellaan selviytymistä erilaisissa sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Harjoitellaan kirjoittamaan lisää (yksinkertaistettuja) merkkejä ja suppeita viestejä. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan digitaalisilla työvälineillä.

Perustason alkeet 3, 2 op
Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Käsitellään aihepiirejä ja tilanteita, jotka liittyvät jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Harjoitellaan lukemaan yhä enemmän yleisimpiä kirjoitusmerkkejä. Harjoitellaan yksinkertaistettujen kirjoitusmerkkien kirjoittamista ja omien lyhyiden kirjoitusmerkeillä kirjoitettujen tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan digitaalisiin työvälineisiin.

VIERAAT KIELET, englanti, A-oppimäärä (ENA1)

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)
Opiskelujaksolla kartoitetaan opiskelijan englannin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Opintojakso totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti opiskelemalla.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)
Opintojakson aikana harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)
Opintojakson aikana laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Opintojakson aikana tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

Valinnaiset opinnot

> **Kertaa englannin perusasioita, 2 op (ENA11)**
> Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, joille englanti on peruskoulussa tuottanut vaikeuksia tai jotka kokevat tarvitsevansa muistin virkistämistä. Opintojaksolla edetään rauhalliseen tahtiin kerraten ja vahvistaen peruskoulussa opiskeltuja asioita, perussanastoa ja keskeisiä rakenteita. Opintojakson tavoitteena on saavuttaa sellainen kielitaidon taso, josta on helppo jatkaa pakollisten opintojaksojen opiskelua. Opintojakson voi käydä myös opintojen myöhemmässä vaiheessa, mikäli perusasioiden kertaus on tarpeen. Opintojakson tarkka sisältö määräytyy opiskelijoiden toiveiden ja tason mukaisesti. Opintojaksoa ei suositella tentittäväksi.

YHTEISKUNTAOPPI (YH)

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)
Suomalainen yhteiskunta on käsitteenä moniulotteinen kokonaisuus, johon sisältyy perinteisen politiikan eri vivahteiden lisäksi talouteen, mediaan ja kansalaisaktiivisuuteen liittyviä ilmiöitä. Opintojaksolla perehdytään esimerkiksi demokratian, oikeusvaltion ja hyvinvointiyhteiskunnan periaatteisiin ja niiden toteutumiseen Suomessa ja vertailuyhteiskunnissa. Yhtenä tärkeänä tavoitteena on lisätä opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena kansalaisena suomalaisessa yhteiskunnassa. Mainittuihin tiedollisiin sisältöihin tutustuminen on osa tätä. Samalla harjoitellaan myös yhteiskunnassa toimimisen keskeisiä taitoja. Esimerkkinä tästä voidaan opintojaksolla järjestää vaikkapa vaalit tai väittelyitä. Lisäksi pyritään olemaan yhteydessä esimerkiksi paikallisiin kunnallisiin tai muihin päättäjiin ja saamaan ensikäden kosketusta yhteiskunnan toimintaan tätä kautta.

Valinnaiset opinnot

> **Opiskelijakuntatyöskentely, 2 op (YH8)**
> Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkintään tulee osallistua aktiivisesti opiskelijakunnan hallituksen toimintaan ja tehtäviin. Opintojaksosta saa todistuksen.
>
> **Tutortoiminta, 1 op (YH9)**
> Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkintään tulee osallistua tutorkoulutukseen ja toimia aktiivisesti uusien opiskelijoiden ohjaamisessa. Opintojaksosta saa todistuksen.

KUHMON YHTEISLUKIOSSA TARJOTTAVIEN OPINTOJAKSOJEN KOODIT JA NIMET

Opintojaksojen tarkemmat kuvaukset löytyvät koulun nettisivulta.

Värikoodit:	**Vuorovuosiopetusrytmi**
1. vuoden pakollinen	
2. tai 3. vuoden pakollinen	
Suomen kieli ja kirjallisuus	
ÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op	
ÄI2.ÄI3 Kieli ja tekstitietoisuus, Vuorovaikutus 1, 2 op	
ÄI4 Kirjallisuus 1, 2 op	
ÄI5 Tekstien tulkinta 1, 2 op	
ÄI6.ÄI7 Kirjoittaminen 1, Vuorovaikutus 2, 2 op	
ÄI8 Kirjallisuus 2, 2 op	
ÄI9 Vuorovaikutus 3, 2 op	
ÄI10 Kirjoittaminen 2, 2 op	
ÄI11 Tekstien tulkinta 2, 2 op	
ÄI12 Kielenhuolto, 2 op	
ÄI13 Journalismi, 2 op	Joka 2. v
ÄI14.ML17 Biisinteon perusteet, 3 op	Joka 2. v
ÄI15 Ilmaisutaito	Joka 3. v
TAIIOJP Monitaiteelliset projektiopinnot, 2 op	Joka 3. v
Biologia (BI)	
BI1 Elämä ja evoluutio, 2 op	
BI2.BI3 Ekologia ja ympäristö, 2 op	
BI4 Solu ja perinnöllisyys, 2 op	
BI5 Ihmisen biologia, 2 op	
BI6 Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op	
BI7 Biologian kertaus, 2 op	
Elämänkatsomustieto (ET)	
ET1 Minä ja hyvä elämä, 2 op	Joka 2.v
ET2 Minä ja yhteiskunta, 2 op	Joka 2.v
ET3 Kulttuurit, 2 op	Joka 2.v
ET4 Katsomukset, 2 op	Joka 2.v
ET5 Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op	Joka 2.v
ET6 Tulevaisuus, 2 op	Joka 2.v
ET7 Kohti elämänkatsomustiedon ylioppilaskoetta, 1 op	Tarjotaan, jos tarvetta.
Filosofia (FI)	
FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op	
FI2 Etiikka, 2 op	
FI3 Yhteiskuntafilosofia, 2 op	Joka 2. v
FI4 Totuus, 2 op	Joka 2. v
FI5 Kohti filosofian ylioppilaskoetta, 1 op	
Fysiikka (FY)	
FY1.FY2 Fysiikan perusteet, 2 op	
FY3 Energia ja lämpö, 2 op	
FY4 Voima ja liike, 2 op	
FY5 Jaksollinen liike ja aallot, 2 op	

FY6 Sähkö, 2 op
FY7 Sähkömagnetismi ja valo, 2 op
FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op
FY9 Kokeellinen fysiikka, 1 op — Joka 2. v
FY10 Fysiikan kertaus, 2 op

Maantiede (GE)
HI1.GE1 Ihminen ja ympäristö, 4 op
GE2 Sininen planeetta, 2 op
GE3 Yhteinen maailma, 2 op
GE4 Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op
GE5 Maantieteen kertaus, 1 op

Historia (HI)
HI1.GE1 Ihminen ja ympäristö, 4 op
HI2 Kansainväliset suhteet, 2 op
HI3 Itsenäisen Suomen historia, 2 op
HI4 Eurooppalainen ihminen, 2 op
HI5 Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op
HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op
HI7 Kohti historian ylioppilaskoetta, 2 op

Kemia (KE)
KE1.KE2 Kemian perusteet, 2 op
KE3 Molekyylit ja mallit, 2 op — Joka 2. v
KE4 Kemiallinen reaktio, 2 op — Joka 2. v
KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op — Joka 2. v
KE6 Kemiallinen tasapaino, 2 op — Joka 2. v
KE7 Kemian kertaus, 2 op — Joka 2. v
KE8 Kokeellinen kemia, 1 op — Joka 2. v

Evankelisluterilainen uskonto (UE)
UE1 Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op
UE2 Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op
UE3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op
UE4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op
UE5 Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op
UE6 Uskonto, tiede ja media, 2 op
UE7 Testamentit tutuiksi, 2 op — Joka 2. v
UE8 Kohti uskonnon ylioppilaskoetta, 1 op

Ortodoksinen uskonto (UO)
UO1 Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op
UO2 Ortodoksisuus maailmassa, 2 op
UO3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op — Tutorhousen tahtiin (kaikki)
UO4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op
UO5 Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op
UO6 Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op

Kuvataide (KU)
KU1 Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op
KU2 Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op
KU3 Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op — Joka 3. v
KU4 Taiteen monet maailmat, 2 op — Joka 3. v

KU5 Digikuvauksen työpaja, 2 op Joka 3. v
TAIK Monitaiteelliset projektiopinnot, 2 op Joka 3. v

Lukiodiplomit (LD)
KULD2 Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op
LILD4 Liikunnan lukiodiplomi, 2 op
MULD6 Musiikin lukiodiplomi, 2 op
TALD7 Tanssin lukiodiplomi, 2 op

Liikunta (LI)
LI1 Oppiva liikkuja, 2 op
LI2 Aktiivinen elämäntapa, 2 op
LI3 Uudet mahdollisuudet, 2 op Joka 2. v
LI4 Yhdessä liikkuen, 2 op
LI5 Virkistystä liikunnasta, 2 op Joka 2. v
LI6 Eräopinnot, 2 op Joka 3. v
LI7 Tanssin perusteet, 2 op Joka 3. v
LI8 Tanssi näyttämöllä, 2 op Joka 3. v
LI9 Vahvista suunnistustaitojasi, 2 op Joka 3. v
TAIL Monitaiteellinen musiikkiprojekti, 2 op Joka 3. v

Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)
MAY1 Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus, 2 op
MAA2 Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op
MAA3 Geometria, 2 op
MAA4 Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op
MAA5 Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op
MAA6 Derivaatta, 3 op
MAA7 Integraalilaskenta, 2 op
MAA8 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (HUOM! opiskellaan 3. vuonna!)
MAA9 Talousmatematiikka, 1 op
MAA10 3D-geometria, 2 op
MAA11 Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (opiskellaan 2. vuonna!)
MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op
MAA13 Pitkän matematiikan kertaus 1, 2 op
MAA14 Pitkän matematiikan kertaus 2, 2 op
MAA0 Pitkän matematiikan työkalut, 2 op

Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)
MAY1 Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus, 2 op
MAB2 Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op
MAB3 Geometria, 2 op
MAB4 Matemaattisia malleja, 2 op
MAB5 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op
MAB6.MAB7 Talousmatematiikka, 2 op
MAB8 Matemaattinen analyysi, 2 op
MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op
MAB10 Lyhyen matematiikan kertaus 1, 2 op
MAB11 Lyhyen matematiikan kertaus 2, 1 op
MAB0 Lyhyen matematiikan työkalut, 1 op

Musiikki (MU/ML)
MU1/ML1 Intro - kaikki soimaan, 2 op
MU2/ML2 Syke - soiva ilmaisu, 2 op

MU3 Genre - globaali uteliaisuus, 2 op	Joka 2. v
ML3 Taidemusiikki tutuksi, 2 op	Joka 2. v
MU4/ML4 Demo - luovasti yhdessä, 2 op	Joka 2. v
MU5 Kuoro-/Yhtyelaulu, 2 op	
ML5 Maailmanmusiikista jazziin, 2 op	
ML6.1-ML6.3 Musiikinteoria ja säveltapailu 1-3, 2-6 op	
ML7.1-ML7.3 Vapaa säestys ja improvisointi 1-3, 2-6 op	
ML8.1-ML8.2 Musiikkiteknologia 1-2, 2-4 op	
ML9.1-ML9.3 Kuoro-/Yhtyelaulu 1-3, 2-6 op	
ML10.1-ML10.3 Bändimusisointi 1-3, 2-6 op	
ML11.1-ML11.3 Kamarimusiikki 1-3, 2-6 op	Musiikkiopiston
ML12.1-ML12.3 Orkesterisoitto 1-3, 2-6 op	Musiikkiopiston
ML13.1-ML13.3 Kesämuusikot 1-3, 2-6 op	Musiikkiopiston
ML14 Festivaalin järjestäminen, 2 op	Kamarimusiikin
ML15 Kansanmusiikin maailma, 2 op	Sommelon
ML16.1-ML16.3 Solistiset opinnot 1-3, 2-6 op	Musiikkiopiston
ÄI14.ML17 Biisinteon perusteet, 3 op	Joka 2. v
ML18 Karaokea - laulaen ja vetäen!, 1 op	Joka vuosi
TAIM Monitaiteelliset projektiopinnot, 2 op	Joka 3. v

Opinto-ohjaus (OP)

OP1 Minä opiskelijana, 2 op
OP2 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op
OP3 Lukioon perehdyttäminen, 1 op
OP4 Johtajuus ja yrittäjyys, 2 op

Psykologia (PS)

PS1 Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op
PS2 Kehittyvä ihminen, 2 op
PS3 Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op
PS4 Tunteet ja mielenterveys, 2 op
PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op
PS6 Sosiaalipsykologia, 2 op
PS7 Kohti psykologian ylioppilaskoetta, 1 op
PS8 Rentoudu ja hallitse stressiä, 2 op — Joka 2 v

Terveystieto (TE)

TE1 Terveys voimavarana, 2 op
TE2 Terveys ja ympäristö, 2 op
TE3 Terveys ja yhteiskunta, 2 op
TE4 Terveystiedon kertaus, 1 op
TE5 Ensiapuvalmiudet, 1 op — Joka 3 v

Toinen kotimainen kieli, ruotsi B1-oppimäärä (RUB1)

RUB11 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op
RUB12 Ruotsin kieli arjessani, 3 op
RUB13 Kulttuuri ja mediat, 2 op
RUB14 Ympäristömme, 2 op
RUB15 Opiskelu- ja työelämä, 2 op
RUB16 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op
RUB17 Kestävä elämäntapa, 2 op
RUB18 Lue, kuuntele ja kirjoita paremmin, 2 op
RUB19 Kertaa ruotsin perusasioita, 2 op
RUB110 Kohti ruotsin ylioppilaskoetta, 2 op

Temaattiset opinnot (TO)
TO1 Kuhmosta - ylpeydellä!, 2 op Joka 3 v
TO2 Osaaminen arjessa, 2 op
TO3 Someviestintä ja markkinointi, 2 op

Vieraat kielet, espanja/italia/ranska/saksa/venäjä, B3-oppimäärä (EAB/IAB/RAB/SAB/VEB)
EAB/IAB/RAB/SAB/VEB31 Espanjan/italian/ranskan/saksan/venäjän perustason alkeet 1, 2 op
EAB/IAB/RAB/SAB/VEB32 Espanjan/italian/ranskan/saksan/venäjän perustason alkeet 2, 2 op
EAB/IAB/RAB/SAB/VEB33 Espanjan/italian/ranskan/saksan/venäjän perustason alkeet 3, 2 op
EAB/IAB/RAB/SAB/VEB34 Espanjan/italian/ranskan/saksan/venäjän perustaso 1, 2 op
EAB/IAB/RAB/SAB/VEB35 Espanjan/italian/ranskan/saksan/venäjän perustaso 2, 2 op
EAB/IAB/RAB/SAB/VEB36 Espanjan/italian/ranskan/saksan/venäjän perustaso 3, 2 op
EAB/IAB/RAB/SAB/VEB37 Espanjan/italian/ranskan/saksan/venäjän perustaso 4, 2 op
EAB/IAB/RAB/SAB/VEB38 Espanjan/italian/ranskan/saksan/venäjän perustaso 5, 2 op
EAB/IAB/RAB/SAB/VEB39 Kohti espanjan/italian/ranskan/saksan/venäjän ylioppilaskoetta, 2 op

Vieraat kielet, japani/kiina, B3-oppimäärä (JPAABB/KIAAB)
JPAABB/KIAAB1 Japanin/kiinan perustason alkeet 1, 2 op
JPAABB/KIAAB2 Japanin/kiinan perustason alkeet 2, 2 op
JPAABB/KIAAB3 Japanin/kiinan perustason alkeet 3, 2 op
JPAABB/KIAAB4 Japanin/kiinan perustaso 1, 2 op
JPAABB/KIAAB5 Japanin/kiinan perustaso 2, 2 op
JPAABB/KIAAB6 Japanin/kiinan perustaso 3, 2 op
JPAABB/KIAAB7 Japanin/kiinan perustaso 4, 2 op
JPAABB/KIAAB8 Japanin/kiinan perustaso 5, 2 op

Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (ENA1)
ENA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op
ENA2 Englanti globaalina kielenä, 3 op
ENA3 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op
ENA4 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op
ENA5 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op
ENA6 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op
ENA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op
ENA8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op
ENA9 Lue, kuuntele ja kirjoita paremmin, 2 op
ENA10 Kohti englannin ylioppilaskoetta, 2 op
ENA11 Kertaa englannin perusasioita, 2 op

Yhteiskuntaoppi (YH)
YH1 Suomalainen yhteiskunta, 2 op
YH2 Taloustieto, 2 op
YH3 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op
YH4 Lakitieto, 2 op
YH5 Kohti yhteiskuntaopin ylioppilaskoetta, 1 op
YH6 Turvallisuuspolitiikka, 2 op
YH7 Tutustu pelastuslaitokseen, 2 op
YH8 Opiskelijakuntatyöskentely, 2 op
YH9 Tutortoiminta, 1 op

Joka 2. tai 3. vuosi toteutettavat opinnot

	lv 27–28	lv 28–29	lv 29–30	lv 30–31
Opintojakson koodi				
joka 2. vuosi tarjottavat				
ET1	27–28		29–30	
ET2		28–29		30–31
ET3-ET4		28–29		30–31
ET5-ET6	27–28		29–30	
FI3	27–28		29–30	
FI4		28–29		30–31
FY9 (1 op)	27–28		29–30	
KE3 - KE4		28–29		30–31
KE5 - KE8 (1 op)	27–28		29–30	
LI3	27–28		29–30	
LI5		28–29		30–31
ML3		28–29		30–31
ML14 (festivaali)		28–29		30–31
ML15 (kansanmusiikki)		28–29		30–31
MU3		28–29		30–31
MU4/ML4	27–28		29–30	
PS8 (2./3. vuosikurssille)	27–28		29–30	
RAB31 - RAB35		28–29		30–31
RAB36 - RAB39	27–28		29–30	
SAB31 – SAB35	27–28		29–30	
SAB36 – SAB39		28–29		30–31
UE7 (testamentit)	27–28		29–30	
ÄI13 (journalismi)		28–29		30–31
ÄI14.ML17 (biisit)		28–29		30–31
joka 3. vuosi tarjottavat				
KU3		28–29		
KU4			29–30	
KU5	27–28			30–31
LI6 (eräopinnot)			29–30	
LI7 (tanssin perusteet)		28–29		
LI8 (tanssi näyttämöllä)			29–30	
LI9 (suunnistus)		28–29		
TAIKOJP (musikaali/kuvis)	27–28			30–31
TAILOJP (musikaali/tanssi)	27–28			30–31
TAIMOJP (musikaali/musiikki)	27–28			30–31
TAIIOJP (musikaali/ilmaisutaito)	27–28			30–31
TE5 (ea, 1 op)			29–30	
TO1 (Kuhmosta…)			29–30	
YH6 (turv. pol.)		28–29		
YH7 (pel.laitos)			29–30	
ÄI15 (ilmaisutaito)	27–28			30–31